WADDENEILANDEN

Het leven op de Waddeneilanden is uniek. Er heerst een 'eilandgevoel', een gevoel van saamhorigheid, we zijn op elkaar aangewezen. Het is voor velen ook een gevoel van onthaasten – een beleving die net als de prachtige natuur veel toeristen naar de eilanden trekt. Maar dat de leefbaarheid op de Waddeneilanden in stand blijft, is niet vanzelfsprekend.

'**Jelle** kan een mooie baan krijgen bij de gemeente Vlieland. Pendelen is geen optie, dus kijkt hij naar mogelijkheden om met zijn gezin op het eiland te wonen. Maar de huizen op Vlieland zijn schaars en daardoor duur. Al snel komt Jelle tot de conclusie dat hij zich moet terugtrekken. Jammer voor hem, maar zeker ook voor het eiland, want het is lastig om dit soort vacatures in te vullen en een gezin was welkom geweest om bijvoorbeeld de schoolklassen op peil te houden.'

VIJF BLOEIENDE, LEVENDIGE GEMEENSCHAPPEN - NU EN IN DE TOEKOMST

De Waddeneilanden, gelegen in een natuurgebied van wereldklasse, hebben ieder hun eigen karakter en charme. Het zijn vijf bloeiende, levendige gemeenschappen. Maar de leefbaarheid van deze eilandersamenlevingen staat onder druk, want:

Er is een tekort aan **woonruimte**. Door de schaarse ruimte en kwetsbare natuur zijn de huizen er duur en mogelijkheden om nieuwe huizen te bouwen beperkt. Jonge mensen vertrekken en potentiële nieuwe eilanders blijven weg, omdat ze geen betaalbare woning kunnen vinden.

Elk van de eilanden is voor **voorzieningen** op zichzelf aangewezen – je rijdt immers niet even naar een buurgemeente. Scholen, zorg en maatschappelijke ondersteuning moeten op de eilanden zelf georganiseerd worden en dat is relatief duur. Te kleine klassen maken het voor scholen op de kleinere Waddeneilanden sowieso moeilijk om overeind te blijven en zonder scholen trekken gezinnen weg.

De vraag naar arbeid is groot, maar eenzijdig – de **economie** leunt vooral op het toerisme en de horeca – en door het tekort aan woonruimte is het lastig om daar genoeg mensen voor te vinden.

De veerdiensten vervullen de functie van openbaar vervoer en zijn de levensader van de eilanden. Deze **bereikbaarheid** dient jaarrond gewaarborgd te zijn.

'**Hilde** heeft de horecaopleiding Gastheer/-vrouw afgerond aan de Texel Academy en werkt bij een strandpaviljoen op het eiland. Op Texel heeft zij haar vriend Peter ontmoet en ze zoeken er nu een eengezinswoning. Maar de wachttijd voor zo'n huurwoning is daar gemiddeld 5,5 jaar en betaalbare koopwoningen zijn er niet. Hoewel zij graag samen op Texel een leven zouden willen opbouwen, overwegen ze nu toch om het eiland te verlaten.'

Leefbare eilanden, dat is wat wij willen dat de Waddeneilanden blijven. Een leefbaar eiland is een eiland waar het prettig wonen, werken en recreëren is, met goede voorzieningen en een goede bereikbaarheid. We willen geen openluchtmuseum worden: een eiland waar vooral toeristen vertoeven en de oorspronkelijke bewoners dagelijks naartoe gaan voor hun werk en met de laatste boot weer terugvaren naar hun woning 'aan de wal'. Dan verliest de gemeenschap haar ziel.

'**Julia & Lennart** wonen en werken op Schiermonnikoog met hun twee kinderen. De jongste gaat naar de kinderopvang en de oudste zit in groep 4 van de basisschool. Hoewel het voorlopig nog niet zo ver is maken zij zich wel zorgen over de toekomst van het onderwijs op het eiland. De kwaliteit is goed maar het aantal leerlingen neemt af. De oudste zit nu nog maar met 10 kinderen in de klas. Zij hopen dat er snel een Leer- en ontwikkelcentrum komt met een breed aanbod voor leerlingen tot en met 16 jaar. Dan hoeven de kinderen niet heel jong al naar de wal voor vervolgonderwijs.'

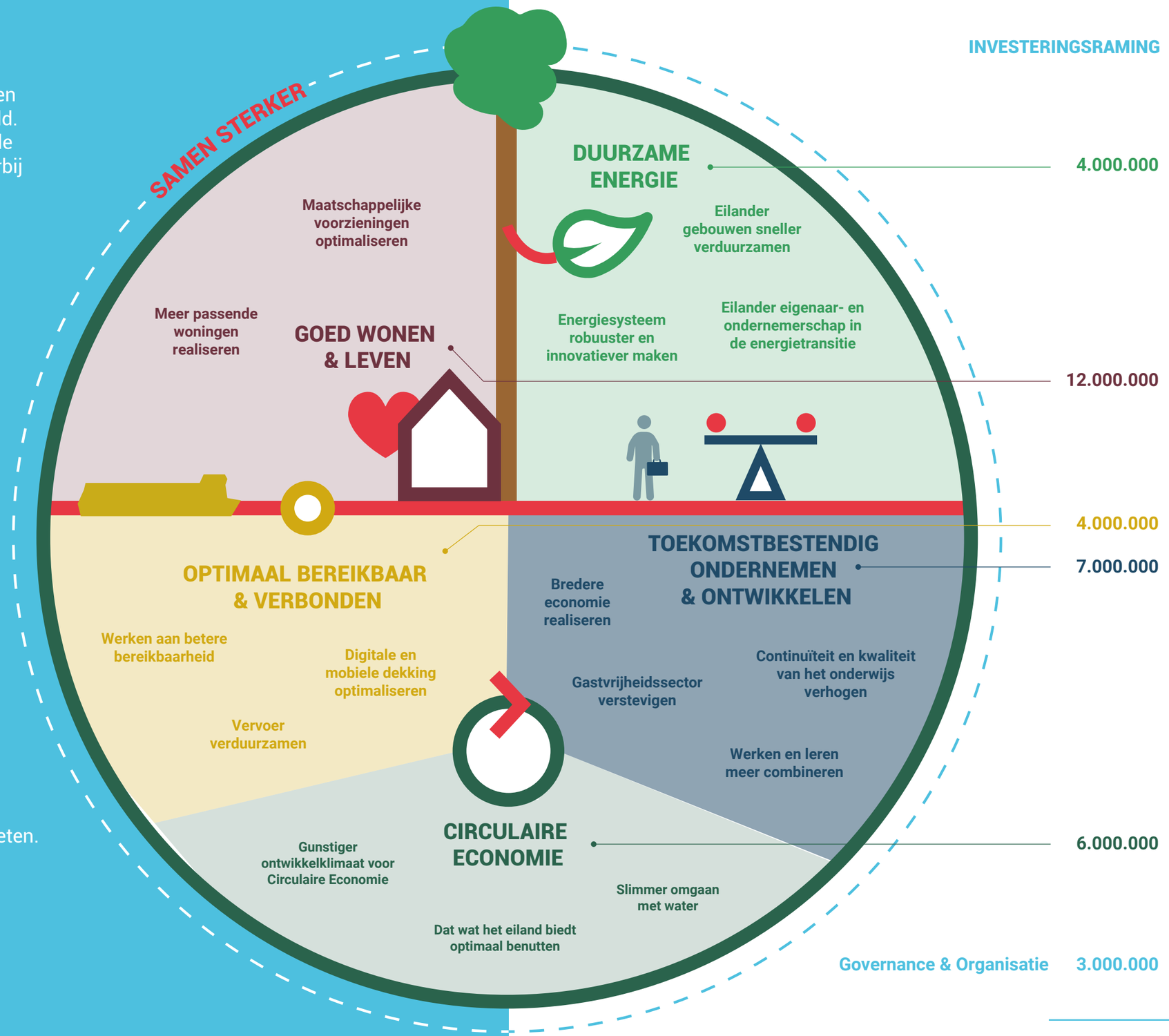
PROGRAMMA WADDENEILANDEN

De Waddeneilanden hebben de handen ineengeslagen en samen het Programma Waddeneilanden opgesteld. Dit bestaat uit vijf programmalijnen met verschillende actielijnen. Naast het thema leefbaarheid staan daarbij ook de thema's duurzame energie en circulaire economie centraal. Alle drie vallen ze onder brede welvaart. Want dat is wat de eilanden hun inwoners willen bieden, nu en in de toekomst.

Wij staan te popelen om met het programma aan de slag te gaan en de urgente 'eilanderopgaven' aan te pakken. Wat we daar zelf voor meebrengen – en in onze eilander genen zit – is **ondernemerschap, durf en doorzettingsvermogen**. We zijn gewend om creatief te denken en we passen graag **innovatieve oplossingen** toe. De Waddeneilanden zijn daar vanwege hun kleinschaligheid de ideale proeftuinen voor.

Dit lukt ons niet zonder hulp. Graag gaan wij deze mooie, grote uitdaging aan in samenwerking met onze convenantpartners provincie Fryslân, provincie Noord-Holland en het Rijk, kennisinstellingen, maatschappelijke organisaties en eilander bedrijven. We hebben ruimte nodig om te kunnen **experimenteren, financiële steun en meedenkkracht**.

Alleen sámen kunnen we ervoor zorgen dat het unieke leven op onze prachtige Waddeneilanden behouden blijft voor de toekomst. En dat nog vele generaties eilanders en toeristen ervan kunnen genieten.

INVESTERINGSRAMING

DUURZAME ENERGIE	4.000.000
GOED WONEN & LEVEN	12.000.000
OPTIMAAL BEREIKBAAR & VERBONDEN	4.000.000
TOEKOMSTBESTENDIG ONDERNEMEN & ONTWIKKELEN	7.000.000
CIRCULAIRE ECONOMIE	6.000.000
Governance & Organisatie	3.000.000
+	
Totaal	36.000.000

De Waddeneilanden: het investeren waard!